

Jan Eduard de Quay is geboren in Den Bosch op 26 augustus 1901.

Pim Froger (later pastoor), Prof. Dr. Jan de Quay, Mr. René Höppener en Dr. Toon Ramselaar hebben er in de jaren '30 voor gezorgd dat met instemming van het Rooms Katholiek Episcopaat de Vereniging der Katholieke Verkenners tot stand komt en zich collectief aansluit bij de NPV. Deze ontwikkeling had de warme instemming van hoofdverkenner Rambonnet. De Quay was ook betrokken bij de voorbereiding van de 5e Wereld Jamboree in Vogelenzang in 1937 als lid van het bestuur. Door zijn grote belangstelling voor jeugdproblemen werd hij Hoofdkwartier-commissaris voor Voortrekkers van de Katholieke Verkenners en lid van de Nationale Padvinderraad.

Aan het eind van de jaren 30 deed De Quay van zich spreken door zijn pleidooien voor de verplichte arbeidsdienst voor jeugdigen. Tijdens de mobilisatie (1939-1940) was hij in militaire dienst als reserve luitenant. Direct na de capitulatie van 14 mei 1940 werd De Quay door generaal Henri Winkelman benoemd tot Regeringscommissaris van de Arbeid. Hij kwam in aanmerking, omdat Winkelman en Hans Max Hirschfeld hem veel flexibeler in de omgang met de Duitsers achtten dan de zittende secretaris-generaal van Sociale Zaken.

De Quay bleef niet lang in deze functie, omdat het politieke werk hem opeiste. In juli 1940 vormde hij samen met mr. Louis Einthoven en mr. Johannes Linthorst Homan het driemanschap van de omstreden Nederlandsche Unie. In de zomer van 1940 voerde het driemanschap besprekingen met de Mussolini-fascist Arnold Meijer om te komen tot een fusie tussen de Nederlandsche Unie en het Nationaal Front. In de loop van 1941 raakte de Unie in onmin met de bezetter, wat resulteerde in haar verbod.

Op 4 mei 1942 werden 460 Nederlandse mannen in het voormalige Kleinseminarie Beekvliet bij St Michielsgestel vastgezet. Ruim twee maanden later werden op 13 juli 1942 nog eens 800 gijzelaars in het nabijgelegen kamp Haaren geïnterneerd, waaronder Jan de Quay. Ook dit waren mannen *'die vroeger in het openbare leven stonden en van wie aan te nemen is dat zij met de aanstichters van de tegen de bezettende macht gerichte kuiperijen sympathiseren'*. Door te dreigen de gijzelaars ter dood te brengen, probeerde de bezetter te voorkomen dat Nederlanders verzets- en sabotageacties zouden plegen. De opgepakte mannen kwamen uit alle lagen van de bevolking. Opvallend was wel dat relatief veel gijzelaars een vooraanstaande positie innamen in de Nederlandse samenleving. Daarnaast kwamen de gijzelaars vooral uit kringen die aan bepaalde Duitse plannen hun medewerking geweigerd hadden. Na enige tijd ging hij naar het voormalige Kleinseminarie Beekvliet bij St Michielsgestel. In dit kamp maakte hij deel uit van de Heeren Zeventien. In juni 1943 wordt Jan vrijgelaten uit Kamp Beekvliet.

Na zijn vrijlating dook hij onder in Sevenum. Hier schreef hij artikelen voor het illegale katholieke blad De Christofoor, samen met dhr. F.C. Wijffels. Zijn rol bij de Unie speelde hem

na de oorlog parten omdat men hem verdacht van collaboratie met de bezetter. Een overheidsonderzoek naar de handel en wandel van dat Driemanschap pleitte hem vrij van de verdachtmakingen.

Na de bevrijding van het zuiden van Nederland werd hij in oktober 1944 voorzitter van het College van Algemene Commissarissen voor Landbouw, Nijverheid en Handel, dat de volkshuishouding weer op gang moest brengen. Na de bevrijding van het zuiden van Nederland werd in Nijmegen een tijdelijk padvindershooftkwartier opgericht waaronder alle groepen van de Nederlandse padvindsters en van de Katholieke Verkenneren vielen. Arie Oosterlee en Jan de Quay, hoofdkwartiercommissaris voor voortrekkers, hebben de leiding.

Van 5 april tot 23 juni 1945 was hij Minister van Oorlog in het kabinet-Gerbrandy III. Willem Drees wilde De Quay echter niet in zijn kabinetten hebben vanwege diens omstreken oorlogsverleden. Toen De Quay in 1946 kenbaar maakte Commissaris van de Koningin van Noord-Brabant te willen worden stelde minister-president Wim Schermerhorn een geschiedkundig onderzoek in, waarna De Quay werd gezuiverd. Van 1946 tot 1959 was De Quay Commissaris van de Koningin in de provincie Noord-Brabant.

In 1959 werd zijn partij, de Katholieke Volkspartij, de grootste partij van het land. Hoewel De Quay niet verkiesbaar was geweest, deed zijn partij een beroep op hem om minister-president te worden. Hij verzette zich, maar stemde na bisschoppelijk advies en ook nog eens een persoonlijk beroep van koningin Juliana toch in. Hij was van 19 mei 1959 tot 24 juli 1963 minister-president van het kabinet-De Quay. In zijn kabinet zaten nog 2 scouts, Jo Cals en Edzo Toxopeus. Jan overleed in Beers op 4 juli 1985.

Meer informatie

[Jan de Quay - Wikipedia](#)

[Dr. J.E. \(Jan\) de Quay - Parlement.com](#)

[Jan Eduard de Quay \(1901-1985\) » Bidprentjes Van den Berg - 54.190 prentjes waarvan 71.556 scans \(enkele dubbelzijdig\). » Genealogie Online](#)

[Het verborgen Front h11.pdf \(rug.nl\)](#)

[HH153_03_Kampgids.pdf \(hv-hb.nl\)](#)

[BHIC](#)

†
In Memoriam
Dr. Jan Eduard de Quay
Geboren te 's-Hertogenbosch
op 26 augustus 1901 en overleden
te Beers op 4 juli 1985.
Oud Minister en Minister-President
echtgenoot van
M.H.W. de Quay - van der Lande

Dit is het einde, en het nieuwe komt
en het is rijker dan wij kennen
voor ons,
die God in de ogen durven zien.

K.M.

Dit verhaal is onderdeel van *Scouts in de oorlog*, een verzameling verhalen als eerbetoon aan al die (oud) scouts die zich ingezet hebben voor onze vrijheid en hulp aan de medemens of die slachtoffer werden van oorlogsgeweld, in Nederland en het verre oosten. Met de verhalen willen we inspiratie bieden aan de scouts van nu, in hun wekelijkse activiteiten en als voorbereiding op hun bijdrage aan lokale herdenkingen. Kijk op <http://vrijheid.scouting.nl> voor meer informatie en alle andere verhalen.